

Παναγιώτης Καζαντζής
Οικονομικός Διευθυντής ΤΕΡΝΑ Α.Ε
Αναπληρωτής Οικονομικός Δ/ΝΤΗΣ
Ομίλου ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ

Η χαμένη τιμή της φορολογικής μεταρρύθμισης

Σε κάθε ευνοούμενη και συναλλαγματικά κατοχυρωμένη κοινωνία, βασικός προσανατολισμός και άξονας τους κράτους, πρέπει να αποτελεί –μεταξύ άλλων – και η ισομερής κατανομή των εισοδημάτων και των φορολογικών βαρών στις εισοδηματικές τάξεις που την απαρτίζουν.

Η εκάστοτε πολιτική ηγεσία της Δημόσιας Οικονομίας κάθε χώρας θα πρέπει να μεριμνά ώστε η κατανομή του Εθνικού Προϊόντος της και εκ παραλλήλου και της φορολογικής επιβάρυνσης, να γίνεται με τέτοιο τρόπο που να επιτυγχάνει την εξισορρόπηση ανισοκατανομών της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών της.

Ταυτόχρονα και μέσω άσκησης κανόνων και όρων αναπτυξιακής πολιτικής, θα πρέπει να επιδιώκεται ή ανάπτυξη της οικονομίας ως και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μέσω των οποίων θα επιτευχθεί –πρωτίστως– η αύξηση του Εθνικού Πλούτου και η κατ' επέκταση ενίσχυση των εισοδημάτων των συνεργούντων στο οικονομικό γίγνεσθαι.

Επομένως και στα πλαίσια άσκησης της Δημοσιονομικής και αναπτυξιακής πολιτικής κάθε χώρας, πρέπει να τίθεται και επιτυγχάνονται στόχοι όπως:

- **Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας** της Οικονομίας
- **Αύξηση του Εγχώριου Προϊόντος**
- **Πρώθηση της απασχόλησης**
- **Ενίσχυση των φορολογικών εσόδων**
- **Προοδευτική κατανομή των φορολογικών βαρών** στις κοινωνικές ομάδες **βάση της εισοδηματικής τους κατάστασης.**

Μέσω των πολιτικών αυτών αυτή θα πρέπει να στοχεύεται η ορθολογική αύξηση των εσόδων του κράτους, τα οποία μέσω των κοινωνικών παροχών του κράτους (υγεία, παιδεία, έργα κοινής ωφέλειας, δημόσιες επενδύσεις κλπ) θα επιστρέφονται αντισταθμιστικά στον καταναλωτή.

Προϋπόθεση όμως των ανωτέρω, αποτελεί η **υλοποίηση μέτρων και όρων που θα επιτυγχάνουν την ομαλή λειτουργία της αγοράς** και δεν θα δημιουργούν ενδογενείς στρεβλώσεις, τέτοιων που θα μπορούσαν να καταστήσουν την αγορά λειτουργούσα υπό καθεστώς εξάρτησης ή υπό όρους μονοπωλιακού ή ολιγοπωλιακού ανταγωνισμού. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει να αποτελούν **προϊόν προσεκτικής ανάλυσης και μελέτης των δεδομένων της οικονομίας** και κυρίως να μην αποκλίνουν από τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν το οποιοδήποτε σύστημα.

Στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια γινόμαστε μάρτυρες μιας **αγωνιώδους προσπάθειας της Δημόσιας Διακίνησης για περιστολή του Προϋπολογιστικού ελλείμματος** και αύξηση των ετησίων εσόδων, μέσω της **-λανθασμένης επιπόνησης- της αυξανόμενης επιβολής φόρων και ποινών- προστίμων στους "φοροδιαφεύγοντες"**.

Η **Δημοσιονομική πολιτική** επικεντρώνεται περισσότερο στην πλάσματική πολλές φορές, αύξηση του ετησίων εσόδων, μέσω μέτρων επιβολής **μεγαλύτερων και αυστηρότερων ποινών**, παρά στην κατεύθυνση του εξορθολογισμού της κατανομής της φορολογικής επιβάρυνσης.

Αντί λοιπόν να επιτυγχάνεται ή σταθεροποίηση της οικονομίας και η αύξηση των φορολογικών εσόδων του κράτους, μέσω **κανόνων δημοσιονομικής εξυγίανσης κλάδων και επιχειρήσεων** καθώς και αποφάσεων ενίσχυσης της εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς, παρατηρείται να επιδιώκεται αυτή, μέσω της **υιοθέτησης κανόνων φορολογικών ποινών, οι οποίοι σε πολλές περιπτώσεις λαμβάνουν χαρακτήρα οικονομικής και κοινωνικής εξόντωσης.**

Εάν φέρουμε στη μνήμη μας, τους κανόνες άσκησης οικονομικής πολιτικής των τελευταίων – δέκα τουλάχιστον- ετών, θα παρατηρήσουμε την υιοθέτηση μέτρων (π.χ. αντικειμενικά κριτήρια, περαίωση φορολογικών χρήσεων κ.λ.π) τα οποία στόχευαν και στοχεύουν στην αγωνιώδη αύξηση των φορολογικών εσόδων του κράτους, χωρίς όμως τις ταυτόχρονες διαρθρωτικές τομές που χρειάζεται η οικονομία μας για την ορθολογική διεύρυνση της.

Με την υιοθέτηση, όμως, τέτοιων μέτρων, το κράτος **αντί να επιτυγχάνει την εμπέδωση επιχειρηματικής και φορολογικής ηθικής, με την εφαρμογή σταθερών κανόνων, επιτυγχάνει το ακριβώς αντίθετο, δηλαδή την – σε πολλές περιπτώσεις - συρρίκνωση της φορολογικής βάσης, την αύξηση της φοροδιαφυγής, τη διόγκωση της παράνομης οικονομίας και τέλος τη συρρίκνωση της Οικονομικής βάσης των επιχειρήσεων.** Υπό αυτές τις συνθήκες, έχει εγκαθιδρυθεί η πεποίθηση ότι ο φόρος αποτελεί αναίτια " ποινή" για τον επιχειρηματία.

Όμως, ο πρωτοπόρος της φιλελεύθερης Σχολής Adam Smith, κατέγραψε τις βασικές φορολογικές αρχές και κανόνες της φορολογίας, που και σήμερα αποτελούν ή πρέπει να αποτελούν πολύτιμο οδηγό σ' αυτούς που διαμορφώνουν την φορολογική πολιτική κάθε χώρας, ως εξής:

1. Ο κανόνας του πάνδημου φόρου.

Ο κάθε πολίτης οιασδήποτε χώρας οφείλει να εισφέρει στην Δημόσια Οικονομία, όσο τον δυνατόν κατ' αντιστοιχία προς τις ικανότητες του, ήτοι κατ' αναλογία προς το εισόδημα το οποίο απολαμβάνει.

2. Ο κανόνας της βεβαιότητας του φόρου.

Ο φόρος που επιβάλλεται σε κάθε φορολογούμενο πρέπει να είναι καθορισμένος και όχι αυθαίρετος. Προθεσμία πληρωμής του φόρου, ποσό πληρωμής, τρόπος πληρωμής πρέπει να είναι σαφή τόσο για τον φορολογούμενο όσο για κάθε άλλο πρόσωπο. Όπου συμβαίνει διαφορετικά εκεί ο φορολογούμενος είναι περισσότερο ή λιγότερο έρμαιο στα χέρια και στις προθέσεις του μηχανισμού ελέγχου και συλλογής των φόρων.

3. Ο κανόνας της προσφορότητας του φόρου

Όλοι οι φόροι πρέπει να εισπράττονται κατά τον πλέον πρόσφορο για τον φορολογούμενο τρόπο και χρόνο. (Οξύμωρο παράδειγμα είναι ο χρόνος καταβολής του Φ.Π.Α, ο επόμενος μήνας από την έκδοση του τιμολογίου, τη στιγμή που ο μέσος χρόνος είσπραξης του τιμολογίου, κυμαίνεται από τρεις έως πέντε μήνες).

4. Ο κανόνας της φθίνιας του φόρου.

Ο κάθε φόρος πρέπει να είναι φοροτεχνικά έτσι κατασκευασμένος ώστε το ποσό που αφαιρείται δια του φόρου από κάθε φορολογούμενο να εισέρχεται στο Δημόσιο Ταμείο με όσο το δυνατό λιγότερες μειώσεις. Δηλαδή το κόστος του μηχανισμού συλλογής και ελέγχου των φόρων να είναι όσο το δυνατόν μικρότερο.

Εκ των ως άνω τεσσάρων κανόνων ο πρώτος αποβλέπει στην επίτευξη του σκοπού της φορολογικής δικαιοσύνης, ενώ ο τέταρτος καθιερώνει την ορθολογικότητα του φορολογικού συστήματος. Καθόσον δε αφορά τον δεύτερο και τον τρίτο καθιερώνουν τις δύο πιο βασικές αρχές από τις οποίες πρέπει να διέπεται εις το διηνεκές σε κάθε χώρα ή φορολογική πολιτική.

Όμως, τα πιο πάνω αξιώματα εμπνευσμένα όπως άλλωστε ήταν φυσικό από την φιλελεύθερη νοοτροπία και διαποτισμένα από το ιδεώδες του ουδέτερου φόρου, δεν θα μπορούσαν από μόνα τους να αποτελέσουν την φιλοσοφία πάνω στην οποία θα οργανωθεί η φορολογική

πολιτική κάθε χώρας, γιατί δεν λαμβάνουν υπόψη τους πέραν των ταμειευτικών σκοπούς του φόρου, σκοποί που πρέπει να εξυπηρετούνται παράλληλα από την φορολογική πολιτική.

Έτσι καταλήγουμε ότι τα ως άνω φορολογικά αξιώματα, έχουν ανάγκη συμπλήρωσης με τις αρχές της φορολογικής πολιτικής, οι οποίες θα πρέπει να στοχεύουν:

- Στην **επίτευξη της φορολογικής δικαιοσύνης.**
- Στην επίτευξη **ο φόρος να αποτελεί μοχλό της Κοινωνικής Μεταρρύθμισης.**
- Στην **επίτευξη της ορθολογικής εκμετάλλευσης της φοροδοτικής ικανότητας των διαφόρων φυσικών και νομικών προσώπων.** Ως ορθολογική εκμετάλλευση νοείται και π.χ. η αντιμετώπιση ενός ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού – που οφείλεται σε κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας - και η συνεπαγόμενη πτώση του Εθνικού εισοδήματος, όχι μέσω αύξησης αλλά αντίθετα μέσω μείωσης των φορολογικών συντελεστών, η οποία θα επιφέρει αύξηση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών, συνεπαγόμενη αύξηση της Δημόσιας Δαπάνης και επομένως και του Εθνικού Εισοδήματος, και εξ' αυτού διεύρυνση της φορολογικής βάσης και αύξηση των φορολογικών εσόδων του κράτους.
- Στην **διαμόρφωση της φορολογικής νομοθεσίας και γενικότερα της φορολογικής πολιτικής** εκάστης χώρας, κατά τρόπο **ώστε να προκαλείται όσο το δυνατόν μικρότερη ζημιογόνα επίδραση της φορολογίας επί της Εθνικής Οικονομίας** και να εξυπηρετούνται όσο το δυνατόν περισσότερο οι διάφορες επιδιώξεις Οικονομικής Πολιτικής της Κυβερνήσεως.

Σήμερα, η κυβέρνηση επιχειρεί μία νέα **“φορολογική και αναπτυξιακή μεταρρύθμιση”** μέσω της **σύστασης ειδικών επιτροπών**, που θα μελετήσουν και θα εισηγηθούν μέτρα εξορθολογισμού του φορολογικού μας συστήματος και του ισχύοντος αναπτυξιακού νόμου. Είναι προφανές ότι οι δύο αυτοί άξονες (φορολογική και αναπτυξιακή πολιτική), πρέπει να λειτουργούν παράλληλα και συμπληρωματικά και να εγκαθιδρύουν κανόνες που να μην ανταποκρίνονται ο ένας ή ο άλλος.

Οι μεταρρυθμίσεις όμως αυτές, εκτιμούμε ότι **σήμερα παρά ποτέ, πρέπει να ειδωθούν μέσα από μία τελείως διαφορετική οπτική**, καθώς οι σημερινά διαμορφωμένες κοινωνικοπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις, επιβάλλουν **νέα θεώρηση των πραγμάτων.**

Συγκεκριμένα, η **ένταξη και παραμονή της Ελλάδας ως πλήρους μέλους της Ε.Ε.**, σηματοδότησε την είσοδο της χώρας – ως **ισότιμου πλέον μέλους**- σε μία ευρύτερη κοινωνική και πολιτική συμμαχία, αποτελούμενη από τις πλέον ανεπτυγμένες χώρες της ηπείρου μας. Τα θετικά αποτελέσματα για τη χώρα από την ένταξη αυτή, είναι κυρίως η **δυνατότητα μετεξέλιξης της από μια ισχυρή βαλκανική χώρα σε ένα ισότιμο εταίρο της ευρύτερης ευρωπαϊκής συμμαχίας** και – κυρίως -τον πυλώνα σύνδεσης της Ε.Ε. τόσο με την Μέση Ανατολή όσο και με την Αφρικανική ήπειρο. Λόγω δε και της γεωπολιτικής θέσης της χώρας, η εξέλιξη αυτή θεωρείται στρατηγικής σημασίας για την διασφάλιση των συμφερόντων της.

Επιπρόσθετα το άνοιγμα των εθνικών συνόρων για την διακίνηση εμπορευμάτων και ανθρώπων μεταξύ των χωρών μελών της Ε.Ε, σηματοδότησε την **μετεξέλιξη της Ε.Ε. και σε μια οικονομική ένωση**, η οποία λειτουργεί –εν πολλοίς-ως ένας **μεγάλος, σοβαρός και ισότιμος εταίρος** στην διαμόρφωση των διεθνών οικονομικών εξελίξεων. Η συντελεσθείσα ήδη διεύρυνση της Ε.Ε. (με την είσοδο νέων μελών), καθιστά την Ε.Ε. **μια ακόμα μεγαλύτερη συνομοσπονδία κρατών ενισχύοντας** – κατ' επέκταση - τη θέση και επιρροή της χώρας μας.

Τα γεγονότα, λοιπόν, αυτά σε συνδυασμό με την εισαγωγή και χρησιμοποίηση κοινού νομίσματος (ευρώ) εντός της Ε.Ε., διευρύνουν ακόμα περισσότερο τον ορίζοντα της οικονομικής εμβέλειας της χώρας μας.

Οι ως άνω συντελεσθείσες γεωπολιτικές και οικονομικές εξελίξεις σε συνδυασμό με την άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής όχι πια σε επίπεδο Εθνικών κυβερνήσεων αλλά σε κοινοτικό επίπεδο- με κοινούς κανόνες ρύθμισης και υιοθέτησης πολιτικών- **δημιουργούν την ανάγκη για μία νέα θεώρηση των πραγμάτων.**

Η κυβέρνηση έχοντας απωλέσει τον βραχίονα της δημοσιονομικής πολιτικής ως μέσου άσκησης κοινωνικής πολιτικής, **πρέπει νομοτελειακά να στρέψει τις μεταρρυθμιστικές βλέψεις της στην ενίσχυση της αναπτυξιακής πολιτικής**, μέσω **θέσπισης κανόνων και όρων πραγματικής ενίσχυσης του επιχειρηματικού γίνεσθαι**, στα πλαίσια της διευρυμένης καταναλωτικής αγοράς.

Συγχρόνως οι συντελεσθείσες **εξελίξεις στο τομέα της τεχνολογίας και της πληροφορικής**, σε συνάρτηση με την **παγκόσμια πλέον διακίνηση κεφαλαίων και επενδυτικών πόρων**, πρέπει να αποτελέσουν τις **βάσεις πάνω στις οποίες θα πρέπει να στηριχθεί η αναπτυξιακή πορεία της χώρας**.

Είναι προφανές ότι **οι νέες μορφές χρηματοδότησης και εξεύρεσης κεφαλαίων** που ισχύουν διεθνώς, ως και **οι συνθήκες που διαμορφώνονται παγκόσμια στον τρόπο υλοποίησης επενδύσεων και έργων υποδομής**, αποτελώντας τις σύγχρονες εκφάνσεις του επιχειρηματικού γίνεσθαι, **θα πρέπει να εγκαθιδρυθούν και στη χώρα μας, μέσω υιοθέτησης σύγχρονων και καινοτόμων όρων λειτουργίας της αγοράς**.

Το κράτος θα πρέπει να αποβάλλει τον αρτηριοσκληρωτικό και απολιθωμένο τρόπο διοίκησης, καθώς και τους λεονταρισμούς περί γενικευμένης κάθαρσης (όρα Χρηματιστήριο) **και να γυρίσει σελίδα “μεταρρυθμίζοντας” εν τοις πράγματι την οικονομία** και μεταλλάσσοντας τη χώρα σε ένα σύγχρονο και εύρωστο ευρωπαϊκό κράτος π.χ. η διεθνώς διαμορφούμενη μεθοδολογία κατασκευής έργων υποδομής μέσω P.P.I. (Public Private Initiative), δηλαδή **μέσω αυτοχρηματοδοτούμενων κεφαλαιακών δομών**, πρέπει να ενταχθεί και στη χώρα μας, με τη **θέσπιση αναπτυξιακών και φορολογικών κινήτρων υποβοήθησης της υλοποίησης τέτοιων επενδύσεων**.

Από την άλλη **η εξαγγελόμενη μείωση των φορολογικών συντελεστών των επιχειρήσεων** και των φυσικών προσώπων, εάν δεν **ενισχυθεί με συμπληρωματικά κίνητρα ένταξης της παραοικονομίας στο παραγωγικό κύκλωμα** και περαιτέρω ενίσχυσης της επέκτασης των επιχειρήσεων στον διεθνή στίβο, πολύ φοβούμαστε ότι θα αποτελέσει άλλη μια ανεπιτυχή προσπάθεια “πολιτικής” παρέμβασης στην οικονομία.

Δεν είναι στους σκοπούς μας η καταγραφή ή υπόδειξη επιδέξιων μέτρων και κινήτρων, καθώς άλλωστε οι συσταθείσες επιτροπές αποτελούνται από καθ’ όλα καταξιωμένους και έμπειρους τεχνοκράτες, οι οποίοι γνωρίζουν άριστα τόσο τους κανόνες της αγοράς όσο και τα διεθνώς τεκταινόμενα.

Ας μην χαθεί άλλη μία ευκαιρία –ίσως ή τελευταία - για μετεξέλιξη της χώρας σε μια ατμομηχανή ανάπτυξης και προόδου. Ας ξεπερασθεί επιτέλους το “πολιτικό κόστος” για μία εκ βάθρων ριζοσπαστική προσπάθεια ανέλιξης της χώρας.